

MAKALE / ARTICLE:

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİKLERİNDE EĞİTİM DÜZEYİ VE CİNSİYETİN ETKİSİ*

EDUCATION LEVEL AND GENDER EFFECTS ON ENTREPRENEURSHIPS OF UNIVERSITY STUDENTS

Halil Özcan ÖZDEMİR**, Ömür TOKER***

ÖZET

Girişimcilik kavramı emek, sermaye, teknoloji, doğal kaynaklar ve bilginin oluşturduğu üretim faktörlerini bir araya getirerek ürün üretme eylemlerini kapsar. Girişimci ise; ürün üretmek amacı ile üretim faktörlerini bir araya getiren; bu faaliyetleri yaparken de riski üstlenen kişidir. Girişimciliğe sadece ekonomik açıdan bakmak bu kavramın ne ifade ettiğini tam olarak algılayamamıza sebep olur. Sosyal değişmeyi gerçekleştirici bir faktör olan girişimcilik kavramına ekonomi ile birlikte bu unsuru etkileyen cinsiyet, eğitim düzeyi açısından bakmakta da fayda vardır. Geleceğin girişimcileri olacak üniversiteli gençlerin girişimcilik özelliklerini ve düzeylerini belirlemek; gerek bu alanda çalışacak kişilere gerekse de literatüre katkı sağlaması bakımından büyük önem arz etmektedir. Bu araştırmanın çalışma grubunu Ahi Evran Üniversitesinin farklı bölümlerinde eğitim gören 298 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma grubundan elde edilen veriler SPSS 22 istatistiksel paket programı ile analiz edilmiştir. Analiz sonucuna göre cinsiyet ile öğrencilerin girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($r=-0,142, p<0,05$), ayrıca öğrencilerin öğrenim gördükleri düzey ile girişimcilikleri arasında

* Bu çalışma, 01.02.2018 tarihinde Kayseri 2018 Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresinde (USBİK) özet bildiri olarak sunulmuş çalışmanın genişletilmiş halidir.

**Öğr. Gör. Dr. Sosyal Bilimler MYO, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi. İletişim Adres: hoozdemir@ahievran.edu.tr

***Öğr. Gör. Sosyal Bilimler MYO, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi. İletişim Adres: otoker@ahievran.edu.tr

herhangi bir ilişki olmadığı görülmüştür ($p < 0,05$). Cinsiyet bakımından erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha girişimci oldukları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, öğrenci, üniversite

ABSTRACT

The concept of entrepreneurship is a production activity done by combining the factors of production which are labour, capital, technology, natural resources and knowledge. The entrepreneur is a person who brings together the factors of production to produce; also the one who takes the risk when doing these activities. Just looking at entrepreneurship from an economic point of view causes us to fail to fully perceive what this concept means. It is beneficial to look at the concept of entrepreneurship, which is a realizing factor of social change, in terms of gender and education level that affect this factor together with the economy. Determining entrepreneurship characteristics and levels of the university students who will be our future entrepreneurs have a great importance because of the contribution to the people working in this area as well as to the literature. The study group of this research is composed of 298 students who are trained in different departments of Ahi Evran University. Data from the study group was analysed with SPSS 22 statistical package program. According to the results of the analysis, there was a significant relationship between gender and entrepreneurship levels of students ($r = -0,142$, $p < 0,05$), and there was no relationship between entrepreneurship and educational level of students ($p < 0,05$). In terms of gender, male students were found to be more entrepreneurial than female students.

KeyWords: Entrepreneurship, student, university

1. GİRİŞ

İnsanın düşünsel emeğinin ekonomik değerlere dönüşmesi olarak tanımlayabileceğimiz “girişimcilik” günümüz ekonomisinde ve şiddetli rekabet ortamında başkalarının göremediği, düşünemediği ve farkına varamadığı düşünsel, fiziksel ve ruhsal bir emeğin üretim faktörleri doğrultusunda eylemlere dönüştürülerek ekonomik yarar ve katma değer yaratma faaliyetlerinin bütünü olan, ikamesi mümkün olmayan bir üretim faktörüdür. Girişimciliğin sosyoloji, ekonomi, fen bilimleri, siyasal bilimler, psikoloji ve işletme gibi birçok disiplin tarafından yapılmış tanımlamaları bulunmaktadır.

Geniş kapsamlı diğer bir tanımlamaya göre girişimcilik; “yeniliklere açık olarak önemli iş fırsatlarının farkına varıp planlar hazırlamak, hazırlanan planlara uygun şekilde risk alıp risk yönetimini sağlamak, risk alınan planların başarı ile sonuçlanması için her türlü üretim faktörlerini hızla harekete geçirmekten oluşan değer yaratma çabalarının bütünüdür (ShortandDunn, 2002).

Eskiden beri sürüp gelen tartışmalar; girişimciliğin ortaya çıkmasına neden olan temel güdülerin neler olduğu konusudur. Bireysel çıkarlarında yüksek seviyeye çıkarılması isteği girişimciliği ateşleyen en önemli güdüdür. Bir başka söylemle ekonomik fayda ve kar elde etme isteği girişimciliğin ortaya çıkmasına neden olmuştur denilebilir. Girişimciliğe sadece ekonomik açıdan bakmak bu kavramın ne ifade ettiğini tam olarak algılayamamamıza sebep olur. Sosyal değişmeyi gerçekleştirici bir faktör olan girişimcilik kavramına ekonomi ile birlikte bu unsuru etkileyen cinsiyet, eğitim durumu gibi toplumsal olguların oluşturduğu bir çerçeveden bakmaya çalıştık.

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve eğitim düzeyleri açısından girişimcilik düzeyleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu düşünceden hareketle Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen 36 maddeden oluşmuş likert tipi girişimcilik ölçeği kullanılarak analizler gerçekleştirilmiştir.

Girişim kavramı, girişimcinin kendi geçimini sağlayacak bir iş kurması ve kurduğu işinin yöneticisi olarak bir yaşam tarzını ortaya koymasının yanında; kar elde etmek için kurulan ve pazarlanabilir ürün ve hizmetlerin ortaya çıkardığı örgütleri ifade eder. Bazı değerlendirmelerin de ilave edilmesi ile girişim kavramı iki farklı çerçevede ele alınabilir. Birincisinde mal ve hizmet üretmek için üretim kaynaklarının (insan, hammadde, makine, para, yönetim vb.) optimum biçimde bir araya getirilerek nihai ürün ve hizmetlerin pazarlanmasının amaçlandığı ekonomik, hukuki ve teknik bir yapıyı anlatmaktadır. İkincisinde ise yeni bir oluşum başlatmak amacıyla girişimcilerin katlandığı zorluk ve engeller karşısında oluşturduğu yapı anlatılmaktadır (Yıldırım, 2013).

2. GİRİŞİMCİLİK

TDK (2017)' ya göre; temeli İngilizce entrepreneurship kelimesinden gelen girişimcilik kavramı "emek, sermaye ve doğayı bir araya getirerek üretim sürecinin bir üretim faktörü olarak tasarlanması, örgütlenmesi ve onun tüm riskinin üstlenilmesi" olarak tanımlanmaktadır (Demirtaş vd., 2017). İnsanın düşünsel emeğinin ekonomik değerlere dönüşmesi olarak tanımlayabileceğimiz "girişimcilik" günümüz ekonomisinde ve şiddetli rekabet ortamında başkalarının göremediği, düşünemediği ve farkına varamadığı düşünsel, fiziksel ve ruhsal bir emeğin üretim faktörleri doğrultusunda eylemlere dönüştürülerek ekonomik yarar ve katma değer yaratma faaliyetlerinin bütünü olan,

ikamesi mümkün olmayan bir üretim faktörüdür. Girişimciliğin sosyoloji, ekonomi, fen bilimleri, siyasal bilimler, psikoloji ve işletme gibi birçok disiplin tarafından yapılmış tanımlamaları bulunmaktadır. Bir başka tanıma göre ise girişimcilik; emek, sermaye, teknoloji, doğal kaynaklar ve bilginin oluşturduğu üretim faktörlerini bir araya getirerek ürün üretme eylemlerini kapsar. Girişimci ise; ürün üretmek amacı ile üretim faktörlerini bir araya getiren; bu faaliyetleri yaparken de riski üstlenen kişidir. Girişimciliğin orijinal girişimcilik, ticari girişimcilik ya da özel sektör girişimciliği, iç girişimcilik, kurumsal girişimcilik, eko girişimcilik, stratejik girişimcilik, kamu girişimciliği ve akademik girişimcilik olmak üzere çeşitli türleri bulunmaktadır (Demirtaş vd., 2017). Demografik özelliklerin ve girişimcilik niyeti üzerindeki etkileri birçok araştırmaya konu olmuştur. Bu araştırma kapsamında, girişimcilik niyetini etkileyen üniversitede öğrenim gören gençlerin demografik özellikleri ile girişimcilikleri arasındaki ilişkiyle alakalı olması hasebiyle girişimcilik özelliklerinden olan akademik girişimciliğe değinilmiştir.

2.1. Akademik Girişimcilik

Akademik girişimcilik, sadece üniversitedeki akademisyenleri değil üniversitede eğitim gören öğrencileri de ilgilendiren bir konudur. Blumenthal ve diğerleri (1986) akademik girişimciliği kar ve saygınlık amacıyla yapılan tüm bilgi ve araştırma tabanlı bilgilerin ve ürünlerin oluşum süreci olarak ele almışlardır. Akademik girişimcilik kavramı tek başına bir kavram değildir. Akademik girişimcilik bir dizi faaliyetlerden oluşan bir süreci temsil etmektedir. Bu yenilik icat ve yenilik yapma gibi süreçleri içermektedir. Yani inovasyon fikrinin ticari uygulamalarla birleştirilerek girişimci aktiviteye dönüştürülmesi sürecidir (Wood, 2009). Günümüzdeki teknolojik gelişmelerine bağlı olarak üniversiteler ile sanayi arasındaki gelişmelerin ilerlemesi ve devlet politikalarının da bu iş birliğini arttırmaya dönük politikalar üretmesi ile akademik girişimcilik olgusu ile ilgili çalışmalar artarak kendisini göstermeye başlamıştır (Slaughter&Leslie, 1997). Sanayi üniversite işbirliklerinin artması ile kendini gösteren bu gelişmelere paralel olarak bilim dünyasındaki bu ticarileşme olgusunun etik olup olmadığı da ayrı bir tartışma konusu olmuştur (Frickel&Moore, 2006; Slaughter&Leslie, 1997). Yaşanan bu gelişmeler ve yapılan yasal düzenlemeler neticesinde, üniversiteler, lisanslama şirketleri, teknoloji transfer ofisleri ve ticari işletmeler yeni gelişmeleri destekleyen sermaye girişim

programları oluşturarak akademik girişimciliğin yaygınlaşmasına katkı sağlamışlardır (Kenny&Patton, 2009; aktaran: Demirtaş vd., 2017).

2.2. Girişimcilik ve Demografik Özellikler

Kişilik özellikleri ve demografik faktörler girişimciliği etkileyen faktörlerdir (Demirtaş vd., 2017). Demografik faktörlerden girişimciliği etkileyen cinsiyet, yaş ve eğitim faktörlerine kısaca değinmekte fayda görülmektedir.

2.2.1. Cinsiyet

Demografik özelliklerin ilki olarak belirtilen cinsiyet faktörü daha çok ticari girişimciliğe özgü bir kavram olarak düşünülmektedir. Burada erkeklerin kadınlara göre daha girişimci özellikler taşıdığı belirtilmektedir (Haugh, 2005). Sosyal statüleri şekillendirmek için önemli görevler üstlenen faktörlerden birisi de cinsiyet faktörüdür. Tarih boyunca kadın ve erkeğin rolleri farklı olmuştur (Birley, 1993). Yapılan bazı çalışmalarda kadın girişimcilerin sınırlı girişimciliklerinden dolayı dezavantaj yaşamalarına rağmen diğer girişimci aday kadınlar için önemli birer rol model oldukları ve diğer kadınlara önemli motivasyon sağladıkları belirtilmektedir (Marlow and Shaw, 2008;aktaran: Demirtaş vd., 2017).

2.2.2. Yaş

Yaş faktörünün girişimciliği etkilemesine dönük yapılan çalışmalar gençlerin orta yaştaki çalışanlara göre daha girişimci olduklarını ortaya koymuştur. Orta yaştaki çalışanların genç çalışanlara göre kaybedecekleri daha çok şeyin bulunması hasebiyle orta yaş çalışanlar daha çok anlamlı ve toplumsal değeri olan sosyal girişimcilikte aktif oldukları görülmektedir (Tajeddini and Muller, 2009; Martin and Osberg, 2007; Nga and Shamuganathan, 2010; aktaran: Demirtaş ve arkadaşları, 2017).

2.2.3. Eğitim

Girişimciliği etkileyen bir diğer demografik değişkenin de eğitim olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Eğitim kapsamında girişimcilik faaliyetlerinin günümüzde üniversite eğitiminden sonraki yıllarda daha fazla olduğu görülmektedir. Günümüz iş dünyasında üniversite-sanayi işbirliği projeleri, teknoparklar , teknoloji transfer ofisleri gibi hususlara akademik camianın daha çok katılması ile eğitim seviyesi girişimcilikte daha fazla katma değer sağlar hale gelmiştir (KolvereidandMoen, 1997; Oosterbeek et al., 2010; aktaran: Demirtaş ve arkadaşları, 2017).

3. ARAŞTIRMANIN AMACI

Girişimcilik ülkelerin kalkınmasında ve gelişmesinde son derece etkili bir husustur. Bu hususun yetkililer tarafından biliniyor olmasının neticesi olarak girişimci sayısı arttırılmakta ve girişimciliği teşvik edici düzenlemeler yapılmaktadır. Girişimcilerin sayısını arttırabilmek için üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek ve onları girişimciliğe teşvik etmek önemli bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu önemden hareketle üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini belirlenmeye ve demografik faktörlerin girişimcilik üzerinde etkisinin olup olmadığı anlaşılmaya çalışılmıştır. Bu araştırmanın temel amacı; üniversite öğrencilerinin öğrenim düzeylerine ve cinsiyetlerine göre girişimciliklerini ölçerek; sanayii – üniversite işbirliği kapsamında faydalanılabilecek değerli bilgiler ortaya koymaktır. Geleceğin girişimcileri olacak üniversiteli gençlerin girişimcilik özelliklerini ve düzeylerini belirlemek; gerek bu alanda çalışacak kişilere gerekse de literatüre katkı sağlaması bakımından büyük önem arz etmektedir.

4. LİTERATÜR TARAMASI VE HİPOTEZLER

Literatürde girişimcilik üzerine birçok araştırmanın yapıldığı görülmektedir. Örücü ve arkadaşları (2007) yaptıkları çalışmada öğrencilerin girişimciliklerinde ailesel etkiye bakmış; girişimcilik eğilimlerinin gelirden etkilendiğini, yetiştirilme tarzının girişimcilik üzerinde bir etkisinin olmadığı ve erkeklerin kızlara göre daha girişimci olduklarını tespit etmişlerdir. Yılmaz ve Sümbül (2009) üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğini geliştirme çalışması yapmışlardır. Bu çalışmaya göre; tek boyuttan oluşan 36 maddelik girişimcilik ölçeği geliştirmişlerdir. Keleş ve arkadaşları (2012) yaptıkları çalışmada özel üniversitelerde okuyan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin kamu üniversitesinde okuyan öğrencilere göre çok yüksek düzeyde olduğunu belirlemişlerdir. Bilge ve Bal (2012) üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri ile ilgili yaptıkları çalışmada cinsiyet faktörünün girişimciliğin alt boyutları üzerinde anlamlı bir etkisini bulamamışlardır. Doğaner ve Altunoğlu (2010) yaptıkları çalışmada İşletme bölümünde okuyan üniversite öğrencilerinin eğitim düzeyleri ile girişimcilikleri arasında ilişki olacağını öngörmelerine rağmen aralarında anlamlı bir ilişki bulamamışlardır. Pan ve Akay (2015) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının girişimcilik düzeyleri ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemişler; yapılan inceleme sonucunda sadece aile gelirinin öğretmen adaylarının girişimcilik düzeylerini anlamlı şekilde etkilediğini

bulmuşlardır. Çelik ve arkadaşlarının (2014) üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetlerini etkileyen ailesel faktörleri belirlemek için yaptıkları çalışmada girişimci kişiliğe sahip olma ile ailede girişimci olması arasında anlamlı bir ilişki bulmuşlardır. Taysı ve Canbaz (2014) önlisans öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini ve eğilimlerini belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmada demografik faktörler ile girişimcilik düzeyleri arasında ilişki bulmuşlardır. Türkoğlu ve arkadaşları (2017) yaptıkları çalışmada meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyo - demografik özellikleri ile girişimci kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi araştırmışlar; araştırma sonucunda cinsiyet, yaş, öğrenim türü, akademik program vb. gibi hususlar ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı ilişkiler bulmuşlardır. Cinsiyete göre erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha girişimci olduğunu gösteren çalışmalara bakıldığında; literatürdeki; İnceoğlu ve Aytar (1987); Örucü vd. (2007); Yılmaz ve Sünbül (2009); Doğaner ve Altunoğlu (2010); İşcan ve Kaygın (2011); İrmış ve Barutçu (2012); Kılıç, Keklik ve Çalış (2012); Şeşen ve Basım (2012); Bilge ve Bal (2012); Akyüz vd. (2014); Uluköy ve Demireli (2014); Salik ve Kaygın'ın (2016) çalışmalarının olduğu görülmektedir. Adı geçen araştırmacılar erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha girişimci olduklarını bulmuşlardır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri düzey ile girişimcilikleri arasında herhangi bir ilişki olmadığına yönelik literatüre bakıldığında Kaya ve arkadaşları (2010); Doğaner ve Altunoğlu (2010)'nun çalışmalarının olduğu görülmüştür. Bu çalışmaya göre Kaya ve arkadaşları (2010) öğrenim görülen düzey (lisans veya önlisans) ile girişimcilik arasında bir ilişki bulamamışlardır.

Bu çalışma kapsamında;

Hipotez 1: Erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha girişimci midir?

Hipotez 2: Öğrenim görülen düzey ile girişimcilik arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? sorularına cevap aranacaktır.

Şekil 1: Araştırmanın Kavramsal Modeli

Bu çalışmada demografik özelliklere (cinsiyet, eğitim görülen düzey) bağlı olarak girişimcilik düzeyinin değişimine bakılacağından dolayı; demografik özellikler bağımsız değişken iken girişimcilik özellikleri bağımlı değişkendir.

5. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışmanın örneklemini; Kırşehir ili bünyesinde faaliyet gösteren Ahi Evran Üniversitesindeki girişimcilikle alakalı programların (işletme, iktisat, pazarlama vb.) bulunduğu İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulundaki toplam 4327 öğrenci oluşturmaktadır. Tesadüfi seçim ile temsili örneklemyöntemi kullanılarak öğrencilere anketler dağıtılmıştır. Anket dağıtılan 300 öğrenciden 298 öğrenci anketleri cevaplamıştır. Anket uygulandığı tarihte İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde 1923; Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda ise; 2404 öğrenci eğitim görmektedir. Öğrencilerin girişimcilik özellikleri Yılmaz ve Sümbül (2009) tarafından geliştirilmiş bulunan 36 maddeden oluşan “üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeği” kullanılarak ölçülmüştür. Ankette yer alan örnek maddeler “işimde geçmiş performansımdan daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım” “istediğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebini genellikle kendi yeteneklerim olduğunu düşünürüm” biçimindedir. Ankete verilen yanıtlar 1 (hiçbir zaman) ile 5 (çok sık) arasında değişmektedir. Anketin güvenilirlik katsayısı 0,93’dür.

Çalışma kapsamında üniversite öğrencilerine 300 adet anket verilmiş olup; bunlardan 298 tanesi analiz için kullanılabilir durumda geri alınmıştır. Bu durumda anketlerin geri dönüş oranı % 99’dur. Araştırmaya katılan öğrencilerin 125’i erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Ayrıca araştırmaya katılan öğrencilerin 174’ü ön lisans; 124’ü lisans öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın kısıtı ise; çalışmada ortak yöntem yanlılığı (common variance bias) olabilmesi hususudur. Gürbüz ve Şahin’e göre (2016) ortak yöntem yanlılığı; ortak yöntem varyansı olarak da adlandırılabilir. Ortak yöntem yanlılığı ölçülmüş değişkenler arasındaki varyansın sistematik hatasıdır.

6. ARAŞTIRMADAN ELDE EDİLEN BULGULAR

Araştırma kapsamında elde edilen bulguları vermek için aşağıda bazı tablolar düzenlenmiştir. Tablo 1’de araştırmaya katılanların demografik özellikleri, Tablo 2’de değişkenlere ilişkin korelasyon tablosu ve son olarak da Tablo 3’de girişimcilik düzeyi

puanlarının cinsiyete göre t- testi sonuçları yer almaktadır. Cronbach Alfa katsayısının 0,70 olması çalışmanın güvenilir olması için yeterlidir (Nunnaly, 1978). İç uyum güvenilirliğini ölçmek için en uygun ve en sık kullanılan yöntem “Cronbach Alfa” katsayısıdır. Cronbach Alfa katsayısı genel güvenilirlik yapısını diğer katsayılara göre en iyi yansıtan katsayı özelliği taşımaktadır.

Öğrencilerin girişimciliğini ölçmeye yönelik olarak yararlanılan soru setinin güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach Alfa değeri 0,928 bulunmuştur ($p < 0,001$). Bulunan Cronbach Alfa değerine bakıldığında; öğrencilerin girişimciliklerini ölçmeye yönelik ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılanların Sosyodemografik Özellikleri (N=298)

DEĞİŞKENLER	KATEGORİLER	f	%
Cinsiyet	Erkek	125	41,9
	Kız	173	58,1
Eğitim Düzeyi	Ön Lisans	174	58,4
	Lisans	124	41,6
	TOPLAM	298	%100

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 41,9'u erkek; % 58,1'i kız öğrenciden oluşmaktadır. Eğitim düzeyleri açısından ise; % 58,4'ü ön lisans, % 41,6'sı ise lisans öğrencilerinden oluşmaktadır.

Tablo 2. Temel Değişkenlere İlişkin Korelasyon Tablosu

Değişkenler	Ortalama	S.S.	1	2
1.Cinsiyet	1,58	0,49		
2.EğitimDüzeyi	1,42	0,49	0,138*	
3-Girişimcilik	3,78	0,52	-0,142*	-0,039

n= 298, *p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001

Ahi Evran Üniversitesinde eğitim - öğretim gören öğrencilere yönelik olarak öğrencilerin eğitim düzeyleri ve cinsiyetleri ile girişimcilik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pearson korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Sonuçlar Tablo 2'de yer

almaktadır. Korelasyon, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi ifade etmektedir. Değişkenler arasındaki bir ilişkinin varlığı neden-sonuç ilişkisi anlamına gelmemektedir. Korelasyon katsayısı ilişki miktarını gösteren değerdir (RubinandBabbie, 2011). Bazı kaynaklarda ilişki katsayısı olarak da adlandırılan korelasyon katsayısı “r” harfi ile gösterilmektedir. Bu katsayı değişkenler arasındaki ilişkinin yönü ve şiddeti hakkında bilgi verir (Lindley, 1987). Değişkenler arasında ilişki olup olmadığı, eğer ilişki varsa bunun şiddetinin zayıf mı güçlü mü olduğu bir değişken artarken diğer değişken artıyor ya da azalıyor mu olduğu tespit edilebilir (Gürbüz ve Şahin, 2016).

Tablo 2’de yer alan bilgiler incelendiğinde üniversite öğrencilerinin eğitim düzeyleri (ön lisans - lisans) ile girişimcilik özellikleri arasında herhangi bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p < 0,05$). Yani öğrencilerin lisans veya ön lisans programlarında olmaları ile girişimcilik düzeyleri arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Yine Tablo 2’de yer alan bilgiler incelendiğinde üniversite öğrencilerinin cinsiyetleri ile girişimcilikleri arasında düşük düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r = -0,142$, $p < 0,05$).

Tablo 3. Girişimcilik Düzeyleri Puanlarının Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
1.Erkek	125	3,87	0,51	296	2,47	0,05
2.Kız	173	3,72	0,52			

T testi bu araştırma kapsamında iki ayrı örneklemin belirli bir değişkene ait ortalamalarının karşılaştırmasını içermektedir. Gürbüz ve Şahin’e göre (2016) iki bağımsız örneklemin olduğu hipotez testi; birbirinden bağımsız iki örneklemin aynı değişkene ilişkin ortalamaları karşılaştırılarak, ortalamalar arasındaki farkın belirli bir anlamlılık oranında önemli olup olmadığının araştırılmasına yarar. Tablo 3’de yer alan

bilgiler incelendiğinde öğrencilerin girişimcilik düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $t(296) = 2,47$, $p < 0,05$. Erkek öğrencilerin girişimcilik düzeyleri ($\bar{x}=3,87$), kız öğrencilere ($\bar{x}= 3,72$) göre daha olumludur. Bu bulgular ışığında; öğrencilerin girişimcilik düzeyleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenebilir.

7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Ülkelerin refah seviyesinin artmasında girişimciliğin rolü yadsınamaz bir gerçektir. Bu hususun yetkililer tarafından biliniyor olmasının neticesi olarak girişimci sayısı arttırılmakta ve girişimciliği teşvik edici düzenlemeler yapılmaktadır. Girişimcilerin sayısını arttırabilmek için üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek ve onları girişimciliğe teşvik etmek önemli bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu önemden hareketle üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini belirlenmeye ve demografik faktörlerin girişimcilik üzerinde etkisinin olup olmadığı anlaşılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre; cinsiyet ile öğrencilerin girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Yani cinsiyet bakımından erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha girişimci oldukları görülmüştür. Bu husus literatürdeki; İncooğlu ve Aytar (1987); Örucü vd. (2007); Yılmaz ve Sünbül (2009); Doğaner ve Altunoğlu (2010); Arslan (2011); İşcan ve Kaygın (2011); İrmış ve Barutçu (2012); Kılıç, Keklik ve Çalış (2012); Şeşen ve Basım (2012); Bilge ve Bal (2012); Akyüz vd. (2014); Uluköy ve Demireli (2014); Salik ve Kaygın (2016) deki çalışmalarını desteklemektedir. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha girişimci olması hususu daha fazla literatürde desteklenmiştir. Bu husus erkeklerin iş hayatında daha fazla çalışmak istemesi ile bağdaştırılabilir. Ayrıca öğrencilerin öğrenim gördükleri düzey ile girişimcilikleri arasında herhangi bir ilişki olmadığı bulunmuştur. Bu husus literatürdeki Kaya ve arkadaşları (2010)'nın çalışmalarını desteklemektedir. Öğrenim görülen düzeyin (lisans veya önlisans) girişimcilikte önemli olmamasının sebebi girişimciliğin kişilik özelliklerinden kaynaklanabileceği hususundan olabilir.

Girişimciliğin ekonomik gelişme açısından çok önemli bir faktör olduğu göz önüne alındığında öğrencilik yıllarında girişimcilik becerilerinin edinilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu hususun önemine binaen üniversite öğrencilerinin girişimci ve atılgan özelliklere sahip olması oldukça önemlidir. Girişimci bir öğrenci profiline sahip olmak gerek eğitim sistemi açısından gerekse de toplum açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu hususlar dikkate alındığında üniversitelerde girişimcilik konusunda verilen derslere ek olarak seminer ve konferansların düzenlenmesi; inovasyonu desteklemesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışma da bazı kısıtlar mevcuttur. Bunlardan ilkinin araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Bu çalışma kamu sektöründe hizmet veren bir üniversitede yapılmış olup; bu durum bulguların diğer üniversitelerce (örneğin özel üniversiteler) genelleştirilebilirliği yönünden bir kısıt oluşturabilir. Ortak yöntem yanlılığı ise ikincikısıtımızı oluşturmaktadır. Denekler vermiş oldukları cevapların teşhir edilebileceği endişesiyle var olan durumu tam olarak yansıtmamış olabilirler. Bununla birlikte araştırmamızın kesitsel olması deneklerin o anki ruh hali ve içinde buldukları duruma göre değerlendirme yapmalarına ve genel durumu göz ardı etmelerine sebep olmuş olabilir.

KAYNAKLAR

Akyüz, K. C vd., (2009) Orman Fakülteleri Son Sınıf Öğrencilerinin Meslek Tercihleri ve Girişimcilik Yetenekleri, *International Journal of Economics and Administrative Studies*, Year:2 Volume:1 Number:3, Summer 2009 ISSN 1307 - 9832.

Arslan, K. (2011). Üniversiteli gençlerde mesleki tercihler ve girişimcilik eğilimleri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 3 (2), 1-11.

Bilge, H., & Bal, V. (2012). Girişimcilik eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences Year*, 2(16), 131-148.

Birley, S., (1993) *The Start-Up*, Eds: P. Burns And J. Dewhurst, Small Business And Entrepreneurship. London: The Macmillian Press Ltd.

Blumenthal, D., Gluck, M., Louis, K.S., Stoto, M.A. & Wise, D., (1986) University-industry research relationships in biotechnology: implications for the university. *Science*, (232) 1361-1367.

Çelik, A., İnce, M., & Bozyiğit, S. (2014). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetlerini etkileyen ailesel faktörleri belirlemeye yönelik bir çalışma. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(3), 113-124.

Demirtaş, Ö., Karaca, M., & Biçkes, M., (2017) Başarılı Girişimciliğin Perde Arkasındaki Güçler, Eğitim Yayınevi, Konya.

Doğaner, M., ve Altunoğlu, A. E. (2010). Adnan Menderes Üniversitesi Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, Cilt 2, Sayı 2, 2010 ISSN: 1309 -8039 (Online)

Frickel, S., & Moore, K. (2006) *The new political sociology of science: Institutions, networks and power*. Univ of Wisconsin Press.

- Gürbüz S, Şahin F (2016) *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (SeçkinYayıncılık, Ankara).
- Haugh, H. (2005) A research agenda for social entrepreneurship. *Social enterprisejournal*, 1(1), 1-12.
- İnceoğlu, D., veAytar, G. (1987). Bir Grup Ergende Atılgan Davranış Düzeyi Araştırması. *Psikoloji Dergisi*, 6(21), 23-24.
- İrmiş, A. Barutçu, E. (2012). Öğrencilerin Kendilerini Girişimci Bir Kişiliğe Sahip Görmelerini ve İş Kurma Niyetlerini Etkileyen Faktörler: Bir Alan Araştırması. *Atatürk University Journal of Economics&AdministrativeSciences*, 26(2).
- İşcan, Ö. F., ve Kaygın, E. (2011). Potansiyel Girişimciler Olarak Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, Cilt 3, Sayı 2, 2011 ISSN: 1309 -8039 (Online)
- Kaya D, Güzel D &Çubukçu B (2010) “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması: Atatürk Üniversitesinde Bir Araştırma”, *Kafkas Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt:1- Sayı:2, 77-89.
- Keleş, H. N., Özkan, T. K., Doğaner, M., &Altunoğlu, A. E. (2012) Önlisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (9).
- Kenney, M., & Patton, D., (2009) Reconsidering the Bayh-Dole Act and the current university invention ownership model. *Research Policy*, 38 (9), 1407 - 1422.
- Kılıç, R., Keklik, B., & Çalış, N. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma: Bandırma İİBF işletme bölümü örneği. *Suleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics&AdministrativeSciences*, 17(2).
- Kolvereid, L.,andMoen, Q., (1997) Entrepreneurshipamongbusinessgraduates: does a majör in entrepreneurshipmake a difference? *Journal of EuropeanIndustrial Training*, 21 (4), 154 - 160.
- Lindley, D.V., (1987) *Regressionandcorrelationanalysis*, A dictionary of economics, Vol. 4 (120-123), New Palgrave.
- Marlow, S.,Shaw, E., & Carter, S. (2008, January) Analysing the influence of gender upon the accumulation and utilisation of business finance by male and female entrepreneurs. In *ICSB World Conference Proceedings* (p.1). International Councilfor Small Business (ICSB).
- Martin, R.L.,&Osberg S., (2007) *Socialentrepreneurship: Thecasefordefinition*. *Stanford socialinnovationreview*, 5 (2), 28 - 39.
- Nga, J.K.H.,&Shamuganathan, G., (2010) Theinfluence of personalitytraitsanddemographicfactors on socialentrepreneurship start upintentions. *Journal of Business Ethics*, 95 (2), 259 - 282.
- Oosterbeek, H., Van Praag, M., &Lijsselstein, A., (2010) Theimpact of entrepreneurshipeducation on theentrepreneurshipskillsandmotivation. *EuropeanEconomicReview*, 54 (3), 442 - 454.

Örücü, E., Kılıç, R., & Yılmaz, Ö. (2007). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinde ailesel faktörlerin etkisi üzerine bir uygulama. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2(2), 27-47.

Pan, V. L., & Akay, C. (2015). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Education Sciences*, 9(6), 125-138.

Rubin, A. & Babbie, E. (2011) *Research methods for social work* (7th Edn.), USA: Brooks/Cole, Cengage Learning.

Salik, N., & Kaygın, E. (2016). Demografik değişkenler açısından üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi: Kafkas Üniversitesi örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1).

Short, L., & Dunn, P. (2002). The search for a theory of entrepreneurship. In *Çlanek predstavljjen na 2002 Association for Small Business and Entrepreneurship Annual Conference, Saint Louis*.

Slaughter, S., & Leslie, L.L., (1997) *Academic capitalism: Politics, policies and the entrepreneurial university*. The Johns Hopkins University Press, 2715 North Charles Street, Baltimore, MD 21218 - 4319.

Şeşen, H., & Basım, N. (2012). Demografik faktörler ve kişiliğin girişimcilik niyetine etkisi: Spor bilimleri alanında öğrenim gören üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Ege Akademik Bakış*, 12, 21-28.

Tajeddini, K., & Mueller, S.L. (2009) Entrepreneurial characteristic in Switzerland and the UK: A comparative study of techno-entrepreneurs. *Journal of International Entrepreneurship*, 7(1), 1.

Taysı, K., & Canbaz, (2014). Önlisans öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini ve eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Ejovoc (electronic journal of vocational colleges)*, 4(1).

TDK (2018) *Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük*. www.tdk.gov.tr

Türkoğlu, T., Tetik, S., & Açıkgöz, A., (2017) Meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri ile girişimci kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin araştırılması. *Journal of Yaşar University*, 12(45), 76-92.

Uluköy, M., & Demireli, C. (2014). Cinsiyetin girişimcilik profili üzerine etkisi: Erkek girişimcilik ve kadın girişimciliğin karşılaştırmalı analizi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 12(22), 47-55.

Yıldırım, Y.T., (2013) *Girişim, girişimci, girişimcilik ve risk yönetimi kavramları*, (Girişimcilik Ed. Nazan Yelkikalan), (Beta Yayınevi, İstanbul)

Yılmaz, E., & Sünbül, A. M. (2009). Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 195-203.

Wood, M.S. (2009) Does one size fit all? The multiple organizational forms leading to successful academic entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(4), 929-947.